

ს ი ლ ა ბ უ ს ი

სასწავლო კურსის სახელწოდება	ლინგვისტური კომპარატივისტიკის თეორია (ბერძნული ენათმეცნიერება) Theory of Comparative Linguistics (Greek Linguistics)
ავტორი	სვეტლანა ბერიკაშვილი
ლექტორი	სვეტლანა ბერიკაშვილი, ენების ცენტრის მასწავლებელი, მოწვეული ლექტორი, თსუ, ჰუმანიტარული ფაკულტეტი, კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტი, ტელეფონი: 25 32 20, e-mail: svetlishka@yahoo.com
სასწავლო კურსის კოდი	
სასწავლო კურსის სტატუსი	1. ჰუმანიტარული ფაკულტეტი, ახალი ბერძნული ფილოლოგია, 2. ბაკალავრიატი 3. სავალდებულო
სასწავლო კურსის მიზანი	სასწავლო კურსის მიზანია გააცნოს სტუდენტებს ისტორულ-შედარებითი ენათმეცნიერების განვითარების ძირითადი ეტაპები, შეუქმნას წარმოდგენა სხვადასხვა ლინგვისტურ თეორიასა და ინდოევროპული ენების შედარებით გრამატიკაზე. ამასთანავე საშუალება მისცეს გაიღრმავონ ბერძნული ენის ცოდნაც. ლექცია მიმდინარეობს ბერძნულ ენაზე.
კრედიტების რაოდენობა და საათების განანაწილება სტუდენტის დატვირთვის შესაბამისად (ECTS)	<ul style="list-style-type: none"> • 5 კრედიტი. • ორსაათიანი ლექცია და ორსაათიანი სემინარი (2 შუალედური გამოცდით) • სალექციო – 30 სთ. • ჯგუფური მუშაობა – 30 სთ, (მათ შორის შუალედური გამოცდის ჩატარების – 4 სთ. – 2 სთ. თითო შუალედურ გამოცდაზე) • შუალედური გამოცდებისთვის მომზადება – 4-4 სთ. (სულ 8) • საბოლოო გამოცდისთვის მომზადება – 9 სთ. • საბოლოო გამოცდის ჩაბარება – 3 სთ. • ლექცია-სემინარებისთვის მომზადება – 45 სთ.
სასწავლო კურსის შესავლის წინაპირობები	ახალი ბერძნული ენა 4
სწავლის შედეგი	<p>ცოდნა და გაცნობიერება: კომპარატიული ლინგვისტიკის ფართო ცოდნა, რომელიც მოიცავს თეორიებისა და პრინციპების კრიტიკულ გააზრებას. ლინგვისტიკის კომპლექსური საკითხების გაცნობიერება;</p> <p>ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი: კომპარატიული ლინგვისტიკისათვის დამახასიათებელი შედარებითი მეთოდის გამოყენება პრობლემის გადასაჭრელად, კვლევითი ან პრაქტიკული ხასიათის პროექტის განხორციელება წინასწარ განსაზღვრული მითითებების შესაბამისად;</p> <p>დასკვნის უნარი: კომპარატიული ლინგვისტიკისათვის დამახასიათებელი მონაცემების შეგროვება და განმარტება, ასევე განყენებული მონაცემების ანალიზი სხვადასხვა მეთოდის (განსაკუთრებით შედარებითი მეთოდის) გამოყენებით, დასაბუთებული დასკვნის ჩამოყალიბება;</p> <p>კომუნიკაციის უნარი: იდეების, არსებული პრობლემებისა და გადაჭრის გზების შესახებ დეტალური წერილობითი ანგარიშის</p>

	<p>მომზადება და ინფორმაციის სპეციალისტებისათვის და არასპეციალისტებისათვის ზეპირად გადაცემა ქართულ და უცხოურ (ბერძნულ) ენებზე, თანამედროვე საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების შემოქმედებითად გამოყენება;</p> <p>სწავლის უნარი: საკუთარი სწავლის პროცესის თანმიმდევრულად და მრავალმხრივად შეფასება, სწავლის პროცესის დაგეგმვა, შემდგომი სწავლის საჭიროებების დადგენა;</p> <p>ღირებულებები: სტუდენტი შეძლებს თავისი და სხვისი ღირებულებების ანალიტიკურ შეფასებას, ჩამოუყალიბდება კეთილსინდისიერებისა და კომპეტენტურობის უნარი.</p>												
<p>სასწავლო კურსის შინაარსი</p>	<p>სტუდენტი მიიღებს ინფორმაციას – ისტორიულ-შედარებითი ენათმეცნიერების ჩამოყალიბებასა და მის განვითარებაზე, ასევე ისტორიულ-შედარებითი ენათმეცნიერების ძირითად წარმომადგენლებზე: ფ. ბოპი, რ. რასკი, ი. გრიმი, ა. პოტი, ა. შლეიხერი, გ. კურციუსი, ახალგაზრდა გრამატიკოსებზე: ჰ. ოსტჰოფი, კ. ბრუგმანი, ა. თუმბი; ენათმეცნიერების სოციოლოგიურ მიმართულებაზე, ფერდინანდ დე სოსიურის და ანტუან მეიეს ლინგვისტური თეორიების მნიშვნელობაზე კომპარატივისტიკის ისტორიაში. განსაკუთრებული ადგილი დაეთმობა სხვადასხვა ლინგვისტური თეორიის შესწავლასა და ინდოევროპული ენების შედარებითი გრამატიკის მნიშვნელობას. დაწვრილებითი ინფორმაციისათვის იხ. დანართი.</p>												
<p>სწავლებისა და სწავლის მეთოდები</p>	<p>ვერბალური მეთოდი, წიგნზე მუშაობის მეთოდი, ინტერაქტიული სწავლების მეთოდი, დემონსტრირების მეთოდი, ახსნა-განმარტებითი მეთოდი.</p>												
<p>შეფასების კრიტერიუმები</p>	<table border="1" data-bbox="587 1144 1492 1384"> <tr> <td>ლექციაზე დასწრება</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>სემინარებში მონაწილეობა</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>I კოლოკვიუმის შედეგი</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>II კოლოკვიუმის შედეგი</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>საბოლოო გამოცდა: წერითი</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>საბოლოო შეფასება</td> <td>100%</td> </tr> </table> <p>სემინარებში მონაწილეობაში იგულისხმება სტუდენტების მიერ დამოუკიდებლად მომზადებული მასალის ზეპირად წარმოდგენა. შეფასების მაქსიმალური ქულაა 20. შეფასებისას გათვალისწინებული იქნება მასალის დამუშავების დონე, ინფორმაციის სიზუსტე, საკითხის ირგვლივ მსჯელობის უნარი, მასალის ბერძნულად წარმოდგენის დონე.</p> <p>19-20 ქულა – სტუდენტს ჩაბარებული აქვს პროგრამით გათვალისწინებული ყველა საკითხი, აქვს დამოუკიდებელი და შემოქმედებითი აზროვნების უნარი, შეუძლია მასალის გადმოცემა ამომწურავად პროფესიულ ენაზე. პასუხობს პროგრამასთან დაკავშირებულ დასმულ დამატებით შეკითხვებს;</p> <p>15-18 ქულა – სტუდენტს ჩაბარებული აქვს პროგრამით გათვალისწინებულ საკითხთა უმრავლესობა, აქვს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, შეუძლია მასალის სათანადო დონეზე გადმოცემა;</p> <p>10-14 ქულა – სტუდენტი ერკვევა პროგრამით გათვალისწინებული საკითხების მნიშვნელოვან ნაწილში; მაგრამ სრულად არ აქვს ათვისებული დასახელებული ლიტერატურა;</p> <p>3-9 ქულა - სტუდენტს ჩაბარებული აქვს საკითხების ნახევარზე</p>	ლექციაზე დასწრება	10%	სემინარებში მონაწილეობა	20%	I კოლოკვიუმის შედეგი	15%	II კოლოკვიუმის შედეგი	15%	საბოლოო გამოცდა: წერითი	40%	საბოლოო შეფასება	100%
ლექციაზე დასწრება	10%												
სემინარებში მონაწილეობა	20%												
I კოლოკვიუმის შედეგი	15%												
II კოლოკვიუმის შედეგი	15%												
საბოლოო გამოცდა: წერითი	40%												
საბოლოო შეფასება	100%												

	<p>მეტი დამაკმაყოფილებლად, ძირითადი ლიტერატურის მნიშვნელოვანი ნაწილი სუსტად აქვს დამუშავებული ან კარგად აქვს ჩაზარებული პროგრამით გათვალისწინებული საკითხების მხოლოდ მცირე ნაწილი.</p> <p>0-3 ქულა – სტუდენტს პროგრამით გათვალისწინებული საკითხებიდან არც ერთი საკითხი არა აქვს ჩაზარებული დამაკმაყოფილებლად.</p> <p>კოლოკვიუმების ანუ შუალედური გამოცდების შეფასება ხდება ტესტის საშუალებით, სადაც სამი საკითხია წარმოდგენილი. თითოეული საკითხის შეფასების მაქსიმალური ქულაა 5, კოლოკვიუმის მაქსიმალური შედეგი 15 ქულაა.</p> <p>5 ქულა – პასუხი სრულია; საკითხი ზუსტად და ამოწურავად არის გადმოცემული; ტერმინოლოგია დაცულია; სტუდენტს შესაბამის დონეზე აქვს ათვისებული როგორც ძირითადი, ისე დამხმარე ლიტერატურა;</p> <p>4 ქულა – პასუხი სრულია, მაგრამ შეკვეცილი; ტერმინოლოგია დაცულია; საკითხი ზუსტად არის გადმოცემული; არსებითი შეცდომა არ არის; სტუდენტს ათვისებული აქვს ძირითადი ლიტერატურა;</p> <p>3 ქულა – პასუხი არასრულია; საკითხი დამაკმაყოფილებლად არის გადმოცემული; ტერმინოლოგია ნაკლოვანია; აღინიშნება მცირეოდენი შეცდომები;</p> <p>2 ქულა – პასუხი არასრულია; ტერმინოლოგია მცდარია; საკითხის შესაბამისი მასალა გადმოცემულია ნაწილობრივ; სტუდენტს არასაკმარისად აქვს ათვისებული ძირითადი ლიტერატურა. აღინიშნება რამდენიმე არსებითი შეცდომა;</p> <p>1 ქულა – პასუხი ნაკლოვანია; ტერმინოლოგია არ არის გამოყენებული, ან არ არის შესაბამისი; პასუხი არსებითად მცდარია. გადმოცემულია საკითხის შესაბამისი მასალის მხოლოდ ცალკეული ფრაგმენტები;</p> <p>0 ქულა – პასუხი საკითხის შესაბამისი არ არის ან საერთოდ არაა მოცემული.</p> <p>საბოლოო გამოცდა არის წერითი. მაქსიმალური ქულაა 40. შემოწმება ხდება საკითხებით. ბილეთში მოცემულია 4 საკითხი. თითოეულ საკითხს მინიჭებული აქვს მაქსიმუმ 10 ქულა.</p> <p>8-10 ქულა: საკითხი ამომწურავად არის გადმოცემული. სტუდენტი ფლობს პროგრამით გათვალისწინებულ მასალას. საფუძვლიანად აქვს ათვისებული, როგორც ძირითადი ისე დამხმარე ლიტერატურა;</p> <p>5-7 ქულა: პასუხი არის გადმოცემული დამაკმაყოფილებლად, სტუდენტი ფლობს პროგრამით გათვალისწინებულ მასალას, მაგრამ აქვს დაშვებული შეცდომები;</p> <p>3-4 ქულა: პასუხი ნაკლოვანია, გადმოცემულია საკითხის შესაბამისი მასალის მხოლოდ ფრაგმენტები;</p> <p>1-2 ქულა: პასუხში მხოლოდ ფრაგმენტულად არის გადმოცემული საკითხი და მისი ძირითადი ნაწილი არსებითად მცდარია;</p> <p>0 ქულა: პასუხი შესაბამისი არ არის, ან საერთოდ არ არის მოცემული.</p> <p>სტუდენტს სემესტრის განმავლობაში უნდა ჰქონდეს არაუმცირეს 11 ქულისა</p>
სავალდებულო ლიტერატურა	<ul style="list-style-type: none"> R. S. Beekes, Εισαγωγή στη συγκριτική Ινδοευρωπαϊκή γλωσσολογία, μετάφραση: Γιώργος Παπαναστασίου, Σημάωv

	<p>Τσολακίδης, συνεργασία: Ελένη Δελιάλη-Δάπη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη), Θεσσαλονίκη 2004.</p> <ul style="list-style-type: none"> • R. H. Robins, Σύντομη ιστορία της γλωσσολογίας, Νεφέλη, Αθήνα 1989. • Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Θεωρητική Γλωσσολογία, Εισαγωγή στη Σύγχρονη Γλωσσολογία, Αθήνα 1998. • Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία, Έκδοση Ε', Αθήνα 2002 • Φώτης Αποστολόπουλος, Επισκόπηση της ιστορίας της γλωσσικής σκέψης, στιγμή, Αθήνα 2001. <p>აღნიშნული ლიტერატურა ხელმისაწვდომია თსუ, კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტიზმისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტის ახალ ბერძნულ ბიბლიოთეკაში.</p>
<p>ღამატეპიტი ლიტერატურა და სხვა</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, επιστημονική επιμέλεια: Μ. Ζ. Κοπιδάκης, Ελληνικό λογοτεχνικό και ιστορικό αρχείο, Αθήνα 1999. • Ειρήνη Φιλιππάκη-Warburton, Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1992. • Μια πολυεπιστημονική θεώρηση της γλώσσας, Διόρθωση δοκίμιων: Β. Αθανασιάδης, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Πατρών, Ηράκλειο 1995. <p>(დანართის გრაფაში “დასამუშავებელი ლიტერატურა” ცალკეულ საკითხებზე ზოგჯერ მოცემულია სხვა დამატებითი ლიტერატურაც)</p> <p>ღამატეპიტი ლიტერატურა სხვა ენებზე:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Т. В. Гамкредидзе, Вяч. Вс. Иванов, Индоевропейский язык и индоевропейцы, Реконструкция и историко-типологический анализ праязыка и протокультуры, с предисловием Р. О. Якобсона, Издательство Тбилисского Университета, Тбилиси 1984. • Thomas V. Gamkrelidze, Vjaceslav V. Ivanov, Indo-European and the Indo-Europeans, A Reconstruction and Historical Analysis of a Proto-language and Proto-Culture, with a Preface by Roman Jakobson, English version by Johana Nichols, Edited by Werner Winter, Mouton de Gruyter, Berlin – New York 1995. • თამაზ გამყრელიძე, ვაჩა კიკნაძე, ინგა შადური, ნანა შენგელია, თეორიული ენათმეცნიერების კურსი, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი 2008. • Vladimir V. Georgiev, Introduction to the History of Indo-European Languages, Publishing House of the Bulgarian Academy of Sciences, Sofia 1981. • В. Георгиев, Исследования по сравнительно-историческому языкознанию (родственные отношения индоевропейских языков), издательство иностранной литературы, Москва 1985. • А. Мейе, Введение в сравнительное изучение индоевропейских языков, перевод Д. Кудрявского, под редакцией Р. Шор, Государственное Социально-экономическое издательство, Москва – Ленинград 1938. • Winfred P. Lehman, Historical Linguistics: an Introduction, The University of Texas, Holt Rineheart and Winston, New York 1963.
<p>დამატებითი ინფორმაცია/პირობები</p>	

დანართი

ლექცია/ სემინარი	ლექციის / სემინარის თემა	დასამუშავებელი ლიტერატურა
1	ენათმეცნიერების ისტორიის მოკლე მიმოხილვა, ძველი ბერძნული ლინგვისტური აზროვნების ფილოსოფიური და გრამატიკული პერიოდები, ალექსანდრიელი გრამატიკოსები სემინარი	<p>Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία, Έκδοση Ε', Αθήνα 2002, გვ. 25-29.</p> <p>R. H. Robins, Σύντομη ιστορία της γλωσσολογίας, Νεφέλη, Αθήνα 1989, გვ. 25-63.</p> <p>Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, επιστημονική επιμέλεια: M. Z. Κοπιδάκης, Ελληνικό λογοτεχνικό και ιστορικό αρχείο, Αθήνα 1999, გვ. 78-79, 80-81, 122-123.</p> <p>Φώτης Αποστολόπουλος, Επισκόπηση της ιστορίας της γλωσσικής σκέψης, στιγμή, Αθήνα 2001, გვ. 17-23.</p> <p>Ειρήνη Φιλιππάκη-Warburton, Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1992, გვ. 19-22.</p> <p>სვეტლანა ბერიკაშვილი, ბრუნების სისტემის კლასიფიკაციის პრინციპები ძველსა და ახალ ბერძნულში, ლოგოსი, თბილისი 2008, გვ. 10-38.</p>
2	ენათმეცნიერების განვითარება ისტორიულ-შედარებითი ენათმეცნიერების ჩამოყალიბებამდე სემინარი	<p>Ειρήνη Φιλιππάκη-Warburton, Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1992, გვ. 22-23.</p> <p>Φώτης Αποστολόπουλος, Επισκόπηση της ιστορίας της γλωσσικής σκέψης, στιγμή, Αθήνα 2001, გვ. 23-32.</p> <p>Μια πολυεπιστημονική θεώρηση της γλώσσας, Διόρθωση δοκίμιων: B. Αθανασιάδης, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Πατρών, 1995, გვ. 105-109.</p> <p>Γεώργιος Π. Αργυριάδης, Νεοελληνική γλώσσα, ιστορικές και γλωσσολογικές διαστάσεις, Εκδοτικός οίκος Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1990, გვ. 218-220.</p>

<p>3</p>	<p>ისტორიულ-შედარებითი ენათმეცნიერების ჩამოყალიბება, უილიამ ჯონსის ჰიპოთეზა საერთო წინარე-ენის არსებობის შესახებ, ენების პირველი გენეალოგიური კლასიფიკაცია (ი. სკალიგერი) სემინარი</p>	<p>R. S. Beekes, Εισαγωγή στη συγκριτική Ινδοευρωπαϊκή γλωσσολογία, μετάφραση: Γιώργος Παπαναστασίου, Σημεών Τσολακίδης, συνεργασία: Ελένη Δελιάλη-Δάπη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη), Θεσσαλονίκη 2004, გვ. 33-36.</p> <p>Ειρήνη Φιλιππάκη-Warburton, Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1992, გვ. 23-24.</p> <p>Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία, Έκδοση Ε', Αθήνα 2002, გვ. 32.</p> <p>Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, επιστημονική επιμέλεια: M. Z. Κοπιδάκης, Ελληνικό λογοτεχνικό και ιστορικό αρχείο, Αθήνα 1999, გვ. 16-17.</p> <p>კ. ჰრელაშვილი, ლინგვისტურ მოძღვრებათა ისტორია, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი 1990, გვ. 88-89.</p>
<p>4</p>	<p>ისტორიულ-შედარებითი მეთოდი, ისტორიულ-შედარებითი ენათმეცნიერების განვითარების პერიოდიზაცია სემინარი</p>	<p>Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία, Έκδοση Ε', Αθήνα 2002, გვ. 35-42.</p> <p>Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Θεωρητική Γλωσσολογία, Εισαγωγή στη Σύγχρονη Γλωσσολογία, Αθήνα 1998, გვ. 20-21.</p> <p>R. S. Beekes, Εισαγωγή στη συγκριτική Ινδοευρωπαϊκή γλωσσολογία, μετάφραση: Γιώργος Παπαναστασίου, Σημεών Τσολακίδης, συνεργασία: Ελένη Δελιάλη-Δάπη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη), Θεσσαλονίκη 2004, გვ. 167-170.</p> <p>R. H. Robins, Σύντομη ιστορία της γλωσσολογίας, Νεφέλη, Αθήνα 1989, გვ. 223-258.</p> <p>Χαραλάμπος Σ. Συμεωνίδη, Ιστορικοσυγκριτική γραμματική των Ινδοευρωπαϊκών γλωσσών, Α. Γενική Εισαγωγή, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε., Θεσσαλονίκη 2000, გვ. 49-64.</p> <p>Winfred P. Lehman, Historical Linguistics: an Introduction, The University of Texas, Holt Rineheart and Winston, New York 1963, გვ. 83-99.</p> <p>В. Георгиев, Исследования по сравнительно-историческому языкознанию (родственные отношения индоевропейских языков), издательство иностранной литературы, Москва 1985, გვ. 7-23. აბ</p> <p>Vladimir V. Georgiev, Introduction to the History of Indo-European Languages, Publishing House of the Bulgarian Academy of Sciences, Sofia 1981, გვ. 27-38.</p> <p>И. А. Кондрашов, История лингвистических учений, Просвещение, Москва 1979.</p>

<p>5</p>	<p>შედარებითი გრამატიკის ავტორი ფრ. შლეგელი, შედარებითი ენათმეცნიერების ფუძემდებელი ფრ. ბოპი, კომპარატივისტიკის პირველი წარმომადგენლები: რ. რასკი, ი. გრიმი, ა. პოტი, ა. შლაიხერი, გ. კურციუსი. სემინარი</p>	<p>Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία, Έκδοση Ε', Αθήνα 2002, გვ. 32-33.</p> <p>А. Мейе, Введение в сравнительное изучение индоевропейских языков, перевод Д. Кудрявского, под редакцией Р. Шор, Государственное Социально-экономическое издательство, Москва – Ленинград 1938, გვ. 445-471.</p> <p>А. Десницкая, Понимания историзма и развития в языкознании первой половины XIX века, Наука, Ленинград 1984, გვ. 105-126.</p> <p>კ. ჭრელაშვილი, ლინგვისტურ მოძღვრებათა ისტორია, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი 1990, გვ. 91-105.</p> <p>ს. ბერიკაშვილი, ბრუნების სისტემის კლასიფიკაციის პრინციპები ძველსა და ახალ ბერძნულში, ლოგოსი, თბილისი 2008, გვ. 80-85.</p> <p>А. Десницкая, Лингвистические взгляды братьев Шлегель и их роль в формировании исторического языкознания, Наука, Ленинград 1984, გვ. 54-105.</p>
<p>6</p>	<p>ი. გრიმის კანონი. მისი აღმოჩენის მნიშვნელობა ისტორიულ-შედარებითი ენათმეცნიერებისათვის. ა. შლაიხერი: შედარებიდან რეკონსტრუქციამდე. ა. შლაიხერის გენეალოგიის ხის თეორია კოლოკვიუმში</p>	<p>Μια πολυεπιστημονική θεώρηση της γλώσσας, Διόρθωση δοκίμιων: Β. Αθανασιάδης, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Πατρών, 1995, გვ. 109-112.</p> <p>А. А. Белецкий, задачи дальнейшего сравнительно-исторического изучения языков, Вопросы языкознания, 2, издательство академии наук, Москва 1955, გვ. 3-27.</p> <p>С. В. Смирницкая, Якоб Гримм – историк языка, Наука, Ленинград 1984, გვ. 136-169.</p> <p>А. В. Десницкая, Понятие языкового развития и языковой истории в лингвистической концепции Августа Шлейхера, Наука, Ленинград 1984, გვ. 236-277.</p>
<p>7</p>	<p>ნეოგრამატიკული მიმდინარეობა. აღნიშნული მიმდინარეობის წარმომადგენლები : ჰ. ოსტჰოფი, კ. ბრუმანი, ა. თუმბი, ბ. დელბრიუკი და მათი ადგილი კომპარატივისტიკის ისტორიაში. ნეოგრამატიკოსების ძირითადი დებულებები. სემინარი</p>	<p>Γ. Μπαμπινιώτης, Ιστορική Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, I. Φωνολογία, Αθήνα 1985, გვ. 44-47, 50-54.</p> <p>Φώτης Αποστολόπουλος, Επισκόπηση της ιστορίας της γλωσσικής σκέψης, στιγμή, Αθήνα 2001, გვ. 41-45.</p> <p>კ. ჭრელაშვილი, ლინგვისტურ მოძღვრებათა ისტორია, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი 1990, გვ. 122-140.</p>

8	<p>ისტორიულ-შედარებითი ენათმეცნიერების მესამე პერიოდი: ხეთური ტექსტების გაშიფვრა, ფერდინანდ დე სოსიურის “ზოგადი ლინგვისტიკის კურსი”, ანტუან მეიეს “ინდოევროპული ენების შედარებითი კვლევის შესავალი” სემინარი</p>	<p>Φώτης Αποστολόπουλος, Επισκόπηση της ιστορίας της γλωσσικής σκέψης, στιγμή, Αθήνα 2001, გვ. 47-72. R. H. Robins, Σύντομη ιστορία της γλωσσολογίας, Νεφέλη, Αθήνα 1989, გვ. 267-312. А. Мейе, Введение в сравнительное изучение индоевропейских языков, перевод Д. Кудрявского, под редакцией Р. Шор, Государственное Социально-экономическое издательство, Москва – Ленинград 1938, გვ. 5-27. გურამ რამიშვილი, შესავალი ენის ანთროპოლოგიაში, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი 1996, გვ. 8-14. Ειρήνη Φιλιππάκη-Warburton, Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1992, გვ. 6.</p>
9	<p>ისტორიულ-შედარებითი ენათმეცნიერების თეორიული საფუძველი, სინქრონული და დიაქრონული ლინგვისტიკა. სემინარი</p>	<p>Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία, Έκδοση Ε', Αθήνα 2002, გვ. 33-42. Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Θεωρητική Γλωσσολογία, Εισαγωγή στη Σύγχρονη Γλωσσολογία, Αθήνα 1998, გვ. 38-53. Ειρήνη Φιλιππάκη-Warburton, Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1992, გვ. 27-31. თამაზ გამყრელიძე, ზაზა კიკნაძე, ინგა შადური, ნანა შენგელია, თეორიული ენათმეცნიერების კურსი, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი 2008, გვ. 522-526.</p>

10	<p>სხვადასხვა ლინგვისტური თორეები და სკოლები, კომპარატივისტიკის მიმართება ენათმეცნიერების სხვა დარგებთან. სემინარი</p>	<p>Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Θεωρητική Γλωσσολογία, Εισαγωγή στη Σύγχρονη Γλωσσολογία, Αθήνα 1998, გვ. 151-216. R. S. Beekes, Εισαγωγή στη συγκριτική Ινδοευρωπαϊκή γλωσσολογία, μετάφραση: Γιώργος Παπαναστασίου, Σημεών Τσολακίδης, συνεργασία: Ελένη Δελιάλη-Δάπη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη), Θεσσαλονίκη 2004, გვ. 36-45. Μια πολυεπιστημονική θεώρηση της γλώσσας, Διόρθωση δοκίμιων: B. Αθανασιάδης, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Πατρών, 1995, გვ. 113-127. Γεώργιος Π. Αργυριάδης, Νεοελληνική γλώσσα, ιστορικές και γλωσσολογικές διαστάσεις, Εκδοτικός οίκος Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1990, გვ. 234-243. თამაზ გამყრელიძე, ზაზა კიკნაძე, ინგა შადური, ნანა შენგელია, თეორიული ენათმეცნიერების კურსი, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი 2008, გვ. 449-488.</p>
11	<p>ინდოევროპულ ენათა ოჯახის აღმოჩენა, შედარებითი და ინდოევროპული ენათმეცნიერება სემინარი</p>	<p>R. S. Beekes, Εισαγωγή στη συγκριτική Ινδοευρωπαϊκή γλωσσολογία, μετάφραση: Γιώργος Παπαναστασίου, Σημεών Τσολακίδης, συνεργασία: Ελένη Δελιάλη-Δάπη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη), Θεσσαλονίκη 2004, გვ. 45-53.</p>

12	<p>ინდოევროპული ენები: ხეთური, თოხარული, ინდოირანული, ბერძნული, იტალიკური, კელტური, გერმანიკული, ბალტური, სლავური, ალბანური, სომხური სემინარი</p>	<p>R. S. Beekes, Εισαγωγή στη συγκριτική Ινδοευρωπαϊκή γλωσσολογία, μετάφραση: Γιώργος Παπαναστασίου, Σημεών Τσολακίδης, συνεργασία: Ελένη Δελιάλη-Δάπη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη), Θεσσαλονίκη 2004, გვ. 53-69. Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία, Έκδοση Ε', Αθήνα 2002, გვ. 45-55. Χαραλάμπου Σ. Συμεωνίδη, Ιστορικοσυγκριτική γραμματική των Ινδοευρωπαϊκών γλωσσών, Α. Γενική Εισαγωγή, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε., Θεσσαλονίκη 2000, გვ. 15-36. А. Меѣ, Введение в сравнительное изучение индоевропейских языков, перевод Д. Кудрявского, под редакцией Р. Шор, Государственное Социально-экономическое издательство, Москва – Ленинград 1938, гв. 82-104. Т. В. Гамкрелидзе, Вяч. Вс. Иванов, Индоевропейский язык и индоевропейцы, Реконструкция и историко-типологический анализ праязыка и протокультуры, с предисловием Р. О. Якобсона, Издательство Тбилисского Университета, Тбилиси 1984, гв. 5-16, 58, XLII-LVI აბ Thomas V. Gamkrelidze, Vjaceslav V. Ivanov, Indo-European and the Indo-Europeans, A Reconstruction and Historical Analysis of a Proto-language and Proto-Culture, with a Preface by Roman Jakobson, English version by Johana Nichols, Edited by Werner Winter, Mouton de Gruyter, Berlin – New York 1995, გვ. IXI-IXXIII.</p>
13	<p>ინდოევროპული ენების ზოგადი მიმოხილვა, პროტოინდოევროპული ენის დაყოფა დიალექტებად, ინდოევროპული ენების კავშირი სხვა ენებთან, ნოსტრატული თეორია კოლოკვიუმი</p>	<p>R. S. Beekes, Εισαγωγή στη συγκριτική Ινδοευρωπαϊκή γλωσσολογία, μετάφραση: Γιώργος Παπαναστασίου, Σημεών Τσολακίδης, συνεργασία: Ελένη Δελιάλη-Δάπη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη), Θεσσαλονίκη 2004, გვ. 70-75. თამაზ გამყრელიძე, შაშა კიკნაძე, ინგა შალური, ნანა შენგელია, თეორიული ენათმეცნიერების კურსი, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი 2008, გვ. 588.</p>

<p>14</p>	<p>ინდოევროპული კულტურა, საერთო ინდოევროპული ენის მფლობელთა წინარე სამშობლოს ლოკალიზაცია სემინარი</p>	<p>R. S. Beekes, Εισαγωγή στη συγκριτική Ινδοευρωπαϊκή γλωσσολογία, μετάφραση: Γιώργος Παπαναστασίου, Σημεών Τσολακίδης, συνεργασία: Ελένη Δελιάλη-Δάπη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη), Θεσσαλονίκη 2004, გვ. 75-84, 88-99.</p> <p>Ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, επιστημονική επιμέλεια: Μ. Ζ. Κοπιδάκης, Ελληνικό λογοτεχνικό και ιστορικό αρχείο, Αθήνα 1999, გვ. 14-15, 18-19.</p> <p>თამაზ გამყრელიძე, ზაზა კიკნაძე, ინგა შადური, ნანა შენგელია, თეორიული ენათმეცნიერების კურსი, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი 2003, გვ. 572-578.</p> <p>Т. В. Гамкрелидзе, Вяч. Вс. Иванов, Индоевропейский язык и индоевропейцы, Реконструкция и историко-типологический анализ праязыка и протокультуры, с предисловием Р. О. Якобсона, Издательство Тбилисского Университета, Тбилиси 1984, გვ. 371-374აბ</p> <p>Thomas V. Gamkrelidze, Vjaceslav V. Ivanov, Indo-European and the Indo-Europeans, A Reconstruction and Historical Analysis of a Proto-language and Proto-Culture, with a Preface by Roman Jakobson, English version by Johana Nichols, Edited by Werner Winter, Mouton de Gruyter, Berlin – New York 1995, გვ. 325-327</p>
<p>15</p>	<p>ინდოევროპული ენების ზოგადი დამახასიათებელი ნიშნები ფონეტიკასა და მორფოლოგიაში. შემაჯამებელი გამოკითხვა</p>	<p>Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας, με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία, Έκδοση Ε', Αθήνα 2002, გვ. 55-62.</p> <p>Χαραλάμπους Σ. Συμεωνίδη, Ιστορικοσυγκριτική γραμματική των Ινδοευρωπαϊκών γλωσσών, Α. Γενική Εισαγωγή, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε., Θεσσαλονίκη 2000, გვ. 89-101.</p> <p>Т. В. Гамкрелидзе, Вяч. Вс. Иванов, Индоевропейский язык и индоевропейцы, Реконструкция и историко-типологический анализ праязыка и протокультуры, с предисловием Р. О. Якобсона, Издательство Тбилисского Университета, Тбилиси 1984, გვ. 267-291.</p> <p>Thomas V. Gamkrelidze, Vjaceslav V. Ivanov, Indo-European and the Indo-Europeans, A Reconstruction and Historical Analysis of a Proto-language and Proto-Culture, with a Preface by Roman Jakobson, English version by Johana Nichols, Edited by Werner Winter, Mouton de Gruyter, Berlin – New York 1995, გვ. 5-71, 233-267.</p>